

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

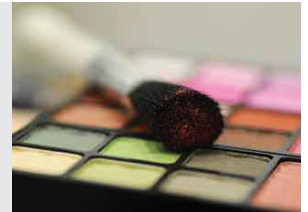
Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י' אלול תשע"ח | דף היומי בבלי: מנחות יא.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ט עד סימן שכ"א סעיף ג'.
מוסר: זכור למרים מתחילת פרק א' עד "סיבה שניה".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק טו עד פרק יז.

הדף היומי בהלכה

אילו איסורים כרוכים בשימוש בחומרי איפור בשבת?

עור האדם אסורה מדרבנן, ויש אומרים שאסורה מדאורייתא. ולפיכך, אסור לאשה להשתמש בחומרי איפור בכל צבע שהוא, או למרוח 'לקה' על צפורניה. אולם, אכילת מאכלים הצובעים את פני האדם וידיו בעת אכילתם - כגון פרי הרימון - מותרת, כיון שאין זה מוגדר כ'צבע', אלא כלכלוך בעלמא.

[שו"ע שכ, כ, ומשנ"ב נח-נט; ביאורים ומוספים דרשו, 52 ו-56]

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'הצובע'. הגדרת המלאכה היא - צביעה, או חיזוק הצבע הקיים; ולכן, לדוגמה, אסור לצבוע נעליים בשבת, ואסור גם למרוח עליהן חומר שקוף המחזק את צבען. ורבות מפעולות הצביעה, כרוכות גם באיסור 'ממרח', כיון שאופן השימוש בחומר הצביעה הוא על ידי מריחה.

צביעת בגדים, עורות, כלים, קירות, רהיטים וכו', אסורה מדאורייתא; וצביעת

הדף היומי בהלכה

האם מותר לערב יין אדום ביין לבן בשבת?

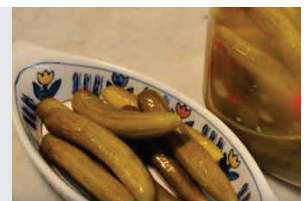
תחילה את התמצית בכוס ולערות עליה את המים, כיון שזו אינה דרך צביעה. וכאשר הצביעה נעשית לצורך יפוי מאכל העומד למכירה, או שמדובר במאכל ובמשקה שאינם עומדים לאכילה ולשתייה - וכגון שמכניס למים שבאסלה חומר צבעוני במטרה לצובעם - אסור הדבר לכל הדעות.

[שו"ע שכ, יט, ומשנ"ב נו; ביאורים ומוספים דרשו, 48, 49 ו-56]

צביעת מאכל או משקה, כאשר היא נעשית לצורך אכילה ושתייה בצבע זה - אין בה איסור מלאכת 'הצובע'; ויש מחמירים. ולהלכה - כאשר עיקר הכוונה לצביעה, כגון הוספת יין אדום ליין לבן על מנת לצובעו באדום, ראוי להמנע מכך. וכאשר אין עיקר הכוונה לצביעה, כגון הוספת תמצית תה למים - מותרת הצביעה לכתחילה; אך יש שמחמירים אף באופן זה, ולכן, בדוגמה הנ"ל, רצוי להניח

הדף היומי בהלכה

מדוע אסור לכבוש מלפפונים בשבת?

והוסיפו חכמים ואסרו הכנת מ' מלח בשבת, משום שנראה כמי שמתכוון לכבוש בהם ירקות, והרי זה נדון כתחילת פעולת הכבישה. ואיסור זה כולל: א. הכנת מ' מלח שהמלח מהווה בהם שני שליש מהתערובת ומעלה, אף בכמות קטנה. ב. הכנת מ' מלח שהמלח מהווה בהם פחות משני שליש, בכמות גדולה; ומותר להכין מהם כמות הנצרכת לסעודה אחת.

[שו"ע שכא, ב, ומשנ"ב ט-יא; ביאורים ומוספים דרשו, 10]

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'המעבד', שעניינה הוא עיבוד עורות על ידי מליחה, ויתר פעולות העיבוד. וחכמינו ז"ל הוסיפו ואסרו עיבוד מאכלים בשבת על ידי מליחה; והיינו, שכל מאכל שהמלח משנה את טבעו, אסור למולחו. ובכלל זה, אסור לכבוש ירקות, וכגון כבישת מלפפון לעשיית 'מלפפון חמוץ'. ויש אומרים שכבישת ירקות אסורה חכמים משום שהיא דומה לבישול.

אותו הלילה ליל שבת היה. נכנס החייל לאחד מבתי היהודים ומצא קדירת טשולנט כשהיא רותחת ומבעבעת. עלה הריח באפן, מילא את כליו והניחם על גבי סוסו והחל ממשיך בדרכו במהירות עצומה...

בזקיפות קומה וללא מורא - נכניע את היצר החיילותי

וכשהשכימו חבריו להמשיך בדרכם, היה הלה עדיין שקוע היטב היטב בתרדמת שכרותו ולא הצליחו חבריו לעוררו. הללו שאצה להם הדרך, הניחוהו לנפשו והמשיכו בדרכם, וכך ישן לו החייל עד הלילה הבא לאחריו. משקם, מצא את עצמו בודד במקום חשוך, ובקושי הבין היכן הוא ומה מעשיו כאן.

אותו הלילה ליל שבת היה, נכנס החייל לאחד מבתי היהודים ומצא את קדירת הטשולנט שהוטמנה מבעו"י כשהיא רותחת ומבעבעת. עלה הריח באפן, מילא מהחמין בכליו הניחם על גבי סוסו ויצא לדרך. הסוס, שחש היטב על בשרו את החום הגדול של המאכל, החל לדהור ולדהור במהירות עצומה כמנסה לברוח מפני החום המציק, וכך בתוך שעה השיג החייל את בני קבוצתו. אמנם הטשולנט עדיין רתח על גבו של הסוס, ולכן לא הסכים לעצור והמשיך במרוצתו הטרופה עד הגיעו לגבול האויב.

מרחוק הבחינו חיילי האויב שמתקרב אליהם סוס דוהר ברדיפה טרופה - באומץ ובחוק - בכח על טבעי. נבהלו עד עמקי נשמתם ונסו על נפשם, בחשבם כי אם אותו פרש דוהר אינו מפחד ואינו חושש להכנס בקרב מחנם - מי יודע אלו מוקשים וכלי זיין יש לו על גביו. ובוזה תם הקרב ללא כל הרוגים...

(ע"פ באר הפרשה)

פרשת "כי תצא למלחמה על אויבך" קשורה בקשר הדוק לחדש אלול. בימים בהם אנו נדרשים להסתערות מחודשת על היצר, מלמדת אותנו התורה הקדושה את דרכי המלחמה ותכסיסה, וכפי שהאריכו בספרים הקדושים לשאוב מבארה של פרשה זו.

הגה"צ רבי יעקב מאיר שכתער שליט"א אמר פעם, שהסט"א נקראת 'כלבין דחציפין' לרמז לנו את דרכי המלחמה עמה, שעלינו לנהוג עמה כמנהגנו עם הכלב. מדרך העולם - כשנמצא האדם כנגד כלב נובח וצורח, לא יראה מורך בלבבו, כי אם יתחיל לברוח ממנו, אף הכלב ישיב לו כן, וירדוף אחריו... אולם אם יעמוד כנגדו בקומה זקופה ללא כל פחד, יתמלא הכלב פחד ויברח מהאדם כל עוד נפשו באפן. כיו"ב ממש הוא לענין הסט"א, יצה"ר וחיילותיו. אם נאזור עוז ותעצומות כנגדם ולא נעמוד כנגדם רועדים כעלה נידף, יברחו כולם וירווח לנו. סיפר הגה"ח ר' מענדל פוטערפאס זצ"ל, שפעם נשלחה קבוצה מחיילי הצאר (ניקולאי) להלחם באויב, וכך הייתה דרכם, שביום היו נוסעים במסעם ונלחמים בכל כוחם, בלילה היו שותים לשכרה כדרכם של גויי הארצות עד שנפלו ארצה בשינה מתוך שכרותם, ובבוקר היו קמים וממשיכים במלחמתם, וחוזר חלילה. פעם אחת שתה אחד הגויים מבני בניו של לוט יתר על המידה באופן נורא,

הסיפור היומי

"לפתע הופיע גרמני ענק לבוש מדים בפתח החנות ופנה לאבי: 'אדון זינגר, אני עמדתי בלילה ושמרתי שלא יגעו בחנות שלך. אתה אדם ישר ואני מכבד אותך, לכן לא נתתי לפגוע בחנות שלך'..."

איפה שלמה וצדק יהיה לך, למען יאריכו ימיה על האדמה

המלאי בחנות אזל, אבי שלח אותי למחסן להביא עוד סחורה. טענתי לאבא: 'בעיר כבר מוכרים את הקקאו והשוקולד במחיר כפול וכולם חוטפים, תעלה גם אתה את המחיר!' אך אבי ביושרו הרב אמר: 'אני לא אעשה רווחים מהפסד של אנשים אחרים, אמשיך למכור במחירים הקודמים!'

"והנה הופיע גרמני ענק לבוש מדים בפתח החנות, ופנה לאבי: 'אדון זינגר, אני עמדתי בלילה ושמרתי שלא יגעו בחנות שלך. אתה אדם ישר ואני מכבד אותך, לכן לא נתתי לפגוע בחנות שלך'. הצדיע, קרא 'הייל היטלר' ועזב. עמדנו המומים, בימים בהם כל גרמני-סלובקי התאמץ להראות את נאמנותו לנאצים, עומד לו הנאצי הזה ושומר על חנות של יהודי! אפילו הפניה 'אדון' ליהודי כבר היתה אסורה באותו זמן.

"אבי אכן היה אדם ישר וסוחר הגון במיוחד. הוא שמר על מאזניים נקיים ושווים. מדי בוקר נהג לצחצח ולאזן את המאזניים. הישרות הזו הצילה אותו מפגיעה ברכושו!"

(נר לשולחן שבת מתוך 'דיוקנאות')

סיפר הרב רבי אהרן שמואל זינגר: "היה זה עם סיפוחה של צ'כוסלובקיה לגרמניה. הגרמנים והסלובקים תושבי פרשבורג שרצו להוכיח את נאמנותם לרייך, ביקשו מהגרמנים ארבע שעות שליטה על היהודים. כהרגלם הסדיסטי של הנאצים תוכנן המבצע סמוך לחג יהודי - לפני ראש השנה.

"בתחילה הרובע היהודי הותקף במטר אבנים. האספסוף פנה לבתי הכנסת, את ספרי התורה גללו על מדרכות וחיללום. ניפצו שמשות ונורות. בבית כנסת אחד נתלו שלושה פורעים על מנורת ענק מבדולח כדי להורסה, אך היא התמוטטה עליהם והם נהרגו לשמחתנו... אחר כך פנו לבוזז חנויות. ברוך ה' שלא פנו לבתים, כך נחסכו אבדות בנפש.

ארבע שעות תמימות ומדוייקות ישבנו רועדים בבתנו. עם שחר, כשעזבו אחרוני הפורעים יצאנו לאט ובשקט, אז התגלו ממדי ההרס שהשאירו אחריהם. יצאנו אל חנות השוקולד והממתקים שלנו. לתדהמתנו, היא נשארה שלימה, כמו אי בתוך חורבן והרס, לא האמנו למראה! אבא פתח את החנות ותור ארוך של קונים החל להשתרך. כולם באו להצטייד, כדרכם של ימים טרופים, לא ידעו מה ילד יום. באתי ועזרתי לאבא כי לבדו לא יכל להשתלט על הלחץ. כאשר

האברך החל לפקוד, מחד, את קבריהם של גדולי הדורות, ומאידך נקש על דלתות-בתיהם של גדולי החיים עמנו, כדי שיעניקו לו את ברכתם. אחד מגדולי הצדיקים הפתיע אותו באומרו: "אני אמסור לך מכתב, ותניח אותו על קבר הרשב"י..."

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הזדמנות מיוחדת לתפילה

למען יארכו ימיה (דברים כה, טז)

את קבריהם של גדולי הדורות, ומאידך נקש על דלתות-בתיהם של גדולי ישראל החיים עמנו, כדי שיעניקו לו את ברכתם ויתנו לו עצה וסגולה כיצד יוכל להירפא.

פקח עיניו בתמיהה

יום אחד החליט הת"ח לנסוע למירון ולהפיל שם תחילה ובקשה על קברו של רשב"י. לפני כן הוא נכנס אל אחד מגדולי הצדיקים שבדור, וסיפר לו על נסיעתו המתוכננת. הצדיק בירך אותו מעומק הלב, וכששמע שהוא מתעתד לעלות מירונה, הפתיע אותו באומרו: "אני אמסור לך מכתב, ותניח אותו על קבר הרשב"י..."

פקח הת"ח את זוג עיניו בתמיהה-רבתי, ולא ידע במה ובמי מדובר, ועל איהו מכתב מדבר הצדיק שליט"א. "אני אספר לך במה מדובר, וצריך אתה לדעת שיש לך בבית אשה צדקת יוצאת מגדר הרגיל", אמר הצדיק המפורסם. הסיפור שהתגלה עתה, ושהתרחש עוד לפני חתונתם של בני-הזוג, הפתיע את הבעל-הת"ח.

'שלא תהיה אלמנה'

"זמן מה לפני החתונה שלכם", סיפר הצדיק, "פגע מאן-דהו באשתך-לעתיד, בצורה חמורה מאוד. משעמדה הפוגע על גודל טעותו, וידע את החטא שעשה, בא לבקש מחילה, סליחה וכפרה, אבל אשתך מיאנה לשמוע, ולא רצתה לסלוח. הפוגע עלה לביתי ושאל מה עליו לעשות כדי לפייס את האשה?"

"משראתי את שברון-ליבו של הפוגע, שלחתי שליח אל הנפגעת וביקשתי ממנה שתסלח על החטא שעשו כלפיה, אבל, גם לאחר שהגיעה אליה הבקשה, סירבה האשה לסלוח. רק לאחר מסע מפרך של שכנועים והפצרות של גורמים שונים, התרצתה האשה, וסלחה בלב שלם. כששמעתי על סליחתה, ביקשתי ממנה להעלות את הסליחה על הכתב, פעמיים; עותק אחד תשאיר אצלה, ואת העותק השני תעביר אליי".

עכשיו פנה הצדיק אל הת"ח ואמר לו: "כשאתה נוסע לציונו של רשב"י במירון, קח ממני את מכתב-הסליחה שכתבה אשתך, ולפני שאתה מתחיל להתפלל - הנח אותו על קבר הרשב"י, ותגיד שבזכות זה שוויתרה וסלחה למי שפגע בה, אתה מבקש שימליץ טוב על אשתך שלא תהיה אלמנה".

עשה האברך כפי שהצטווה ונטל עימו את המכתב, ובהגיעו לציון במירון שפך דמעות כבדים לפני השי"ת שיושיע את אשתו שלא תהיה אלמנה, ובזכותה יושע גם הוא ויירפא ממחלתו.

ומה היה בסוף? - לאחר ששב מהתפילה הנרגשת, עשה שוב צילום, והגידול נעלם כלא-היה.

...

כשנדרש גם אנחנו, ביום מן הימים, לוותר לרעינו ולחברינו, ובמיוחד - כאשר מדובר בבני-זוג, הצריכים לוותר ולמחול ולהתנהג בסבלנות אחד לשני, כדאי שנזכר בסיפור הזה.

(מתוך 'שמחה בבית' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: אשה אחת הציגה בפניי חולצה חדשה שרכשה לא מזמן, ובצווארונה היה חור שחור גדול. היא סיפרה שכנראה אחד השכנים מהקומה העליונה השליך סיגריה, וזו נפלה היישר על הבגד ועשתה בו חור שכזה עד שהבגד יצא מכלל שימוש. האשה היתה במצב של כעס וחרון אף. אחרי הכל, לא בכל יום קורה כדבר הזה, שחולצה חדשה ומצוחצחת הולכת לאיבוד, ועוד בגלל חוסר זהירות משווע של שכן שלא השגיח במעשיו...

היא שאלה אותי מה לעשות, והשבתי לה, שאם יש לה צרה בתוך ביתה, זה הזמן הטוב ביותר לכלוא את הכעס ולא להוציאו החוצה, וכשם שהיא מתגברת עתה נגד הטבע שלה ואינה כועסת, כך תעמוד לה זכות זו נגד היסורים והצרות. המקור להנהגה זו הוא מבעל ה"אור החיים" על הפסוק (דברים, פרק ג' פסוק כ"ג) 'אתחנן אל ה' בעת ההיא'. האור החיים מסביר בכמה אופנים את המילים 'בעת ההיא', ואחד הפירושים הוא שמדובר בעת רצון, כגון זו כאשר אדם מתגבר על טבעיו ורצונותיו, ואז הוא בא אל הקב"ה בבקשת-חינוכים.

יש מקרים שילדים לא מחונכים שורטים מכוניות חדשות וגורמים בכך נזק עצום לבעליהם, ויותר מהנזק הכספי יש בכך עוגמת נפש רבה על רכב חדש שנשרט, ונראה כמשומש. ההצעה שצריך להציע לאותם אנשים שנפגעו היא שיתגברו על עצמם, ולא יצאו בצעקות רמות נגד מי שעשה את המעשה, ויבקשו מהקב"ה שבזכות ההתגברות הזו, יגאלם מצרותיהם ויסוריהם. כל זה כמובן אינו פוטר במאומה את הילדים הללו ואת הוריהם, הצריכים לשאת בנזק שנגרם, ולחנך את צאצאיהם לא לפגוע ברכוש השכנים.

בעל ה'שומר אמונים' זצ"ל היה אומר, שמי שרוצה שתפילתו תתקבל, ידע שהעת-רצון הטובה ביותר היא בעת עשיית מצוה, ובמיוחד אם אדם שומר את עיניו בלכתו ברחוב, וכשנתקל בנסיון הוא מתפלל שה' ימלא משאלותיו לטובה. תפילה זו תתקבל בשמים, אומר ה'שומר אמונים'.

חבל לבזבז רגעים והזדמנויות שכאלו. מי שחברו מרגיז אותו, ויש כאלו היודעים לעשות זאת היטב... ידע לו ששעה זו היא עת-רצון מיוחדת וכדאי לו לנצלה לתפילה.

...

הצדיק אמר לבעל שיניח את המכתב של אשתו בציון הרשב"י

אין אנו מתעלמים, ולו לרגע, מהקושי הטמון במידת הסבלנות. כמה קשה לאדם לוותר לרעהו! כמה קשה לו לוותר אפילו על דבר קטן, ואפילו על מילה לא-נכונה שיצאה מפי חברו, ופגעה בו! הדרך היחידה להתמודד עם הקושי הזה, הוא לידע הודיע ולהיודע על הרווח הגדול העשוי להכנס לחשבוננו אם נלמד לוותר.

הסיפור דלהלן הושמע באוזנינו ממקור ראשון, ונוכל ללמוד מכאן על עוצמתו וגודל-חשיבותו של הוויתור.

המעשה היה באברך ת"ח שלקה ל"ע במחלה, ובעקבות זה החל לפקוד, מחד,

אחר כך אנו נזכרים בסיפור המשעשע על החמור המסתובב בעיניים עצומות סביב אותה אבן טוחנת, מרוצה עד הגג מהטיול למקום הרחוק, ולא קולט כי אינו מסתובב אלא סביב עצמו... ומה תכל'ס?! - מה יוצא לנו מכל הדרשות?

"לא המדרש עיקר" | הרה"ח ר' אהרן כהן

גן עדן! כל מי שנסע - או יותר נכון 'טס' - אתו במהירות של 180 קמ"ש, וראה כבר למול עיניו את הגרוע מכל... ללא ספק התודה ועשה תשובה 'למעשה'... אם הסיפור היה או לא, איני יודע. מותר ליהנות גם מסיפור שלא היה... אבל הבה נעזוב את הנהג ונתמקד בדרשות... ובעצם ב'שומעי הדרשות' - הלא הם אנו בכבודנו ובעצמנו.

בכל שנה מחדש, מתחילת חודש אלול ועוד קצת קודם, אנו נזכרים ב'גירסא דינקותא' על הסוחר שמפחד כבר חודש לפני ההברחה, הסוחר השותף שמתחיל לרעוד רק בערב של הלילה הגורלי, המבריח הרוטט מפחד רק בשעת ההברחה עצמה - כאשר 'הגבור' היחיד שלא מפחד אף בשעת חציית הגבול המסוכן, הוא... החמור.

אחר כך אנו נזכרים בסיפור המשעשע על החמור המסתובב בעיניים עצומות סביב אותה אבן טוחנת, בטוח ומרוצה מעצמו מהטיול למקום הרחוק, ולא קולט שבסך הכל הוא מסתובב יום-יום סביב עצמו...

ומה תכל'ס?! - מה יוצא לנו מכל הדרשות?

למעשה, מה שהיה בשנה שעברה ואף בשנה שלפניה, לא משנה כל כך. מה שהיה - היה. עכשיו צריך להתרומם להסתכל קדימה. כי הפעם זה עדיין בידינו! על ידי תכנון, מחשבה קדימה, ובעיקר על ידי יישום עקבי בשטח - נשיג את התוצאות המיוחלות, להגיע לראש השנה בהכנה ראויה ומתאימה!

קול טרטור המנוע הלך וגבר, קורע את הדממה. ר' זונדל, מגיד המישרים הנודע, הסתובב בבהלה, חומק ברגע האחרון ממסלול דהירתה של המונית ה'טסה' הישר אל שערי הזהב שממולו.

הצצה נוספת גילתה את פני הנהג. כיפה דהוייה בגודל בינוני עיטרה את ראשו, נראה כמו עוד נהג נחמד, מסוג הנהגים שהיו מסייעים אותו לדרשותיו המפורסמות. השער נפתח, והמונית המשיכה פנימה.

"הזהו עולם האמת?! נזעק ר' זונדל. "אני, שזיכיתי את הרבים בדרשות מעוררות, עומד כאן כעני בפתח בלא רשות להיכנס, והוא..." נקטע דיבורו ביפחות בכי.

אחר שנרגע במקצת, האזין לדברי המלאך שניסה להסביר: "אתה צודק. דרשותיך חיממו הרבה יהודים לתורה ולמצוות. בלי שום ספק תקבל על זה עוד הרבה שכר. אבל, עדיין נשאר לבדוק תכל'ס, מה יצא למעשה מכל אלו שהגיעו ומילאו את בתי המדרש בשעת הדרשות הנלהבות שלך לפני כל חג ומועד. יש מסתמא כאלו שהדרשות שינו את חייהם והם התחזקו בתשובה ובמעשים טובים, אך יש כנראה גם הרבה שסתם נהנו מהדרשה הסוחפת, ואולי גם מהפטור לעזור בבית באותה שעה..."

ר' זונדל עדיין התקשה להבין: "ומה איתו? עם ה'טייס' המסוכן הזה? כיצד ייתכן שהגן עדן שלו מובטח במהירות שכזאת, ואילו חלקי שלי, עם כל דרשותיי המעוררות, טעון עדיין חקירה ובדיקה?" "הוא?" התחייך המלאך, "לו בוודאי מגיע

בתקיעת שופר שלאחר שחרית בחודש אלול, פעמים שהתוקע אינו מספיק מנוסה ונתקל בתקיעתו. האם יש להחזירו עד שיתקע כראוי?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בקול שופר. עוד כתב (שם ד"ה גמרא) שהתקיעה של מוצאי יום כיפור אין בה ברכה ואין מדקדקין בה בשום פסול לא בתקיעה ולא בשופר. לפי"ז נראה שגם בתקיעות של חודש אלול אין מעכב כל כך. ומ"מ יש להשתדל לכתחילה לתקוע כראוי, שכיון שנועדו לעורר לעשיית תשובה דומות הן לתקיעות של ראש השנה.

שאלה: בתקיעת שופר שלאחר שחרית בחודש אלול, פעמים שהתוקע אינו מספיק מנוסה ונתקל בתקיעתו. האם יש להחזירו עד שיתקע כראוי, או שאין חיוב להקפיד בכך?

תשובה: כתב הריטב"א בר"ה (כו: ד"ה בתעניות) שאין סדר תקיעות ולא פסולי שופר מעכבים בהם, שאין תקיעתם בחיוב גמור, אלא כדי להעלות את התפילה

"אם אדם מרגיש טעם אמיתי בתורה", המשיך החזו"א ואמר, "הוא אינו יכול לחוש טעם באוכל... אינני מאמין שבעל ה'קצות החושן' הרגיש טעם בקוגל"...

מדי העצה לכבוש את תאוות האכילה?

נפסקת ההתפעלות מהדבר הקטן שקדם לו.
"אם אדם מרגיש טעם אמיתי בתורה", המשיך החזו"א ואמר, "הוא אינו יכול לחוש טעם באוכל. יתירה מזו, כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה, אינו יכול לחוש טעם באוכל. אינני מאמין שבעל ה'קצות החושן' הרגיש טעם בקוגל", סיים החזו"א א"ש.
(אהל משה)

"הנה תענוג המאכל הוא היותר מוחש ומורגש, היש דבר אבד ונפסד יותר ממנו?" (מסילת ישרים פרק טו).
מסופר בספר 'מעשה איש', כי אדם גדול אחד שאל את החזו"א כיצד ניתן לכבוש את תאוות האכילה. השיב לו החזו"א: "אין לי עצה לזה, אולם דבר אחד אני יכול לומר לך, שכאשר אדם מתפעל מדבר מסויים, נמשכת ההתפעלות עד שהוא רואה דבר יותר גדול ומתפעל ממנו, כיון שכשמתפעל מהדבר הגדול

אדם ישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם והכספת פרוצה...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

חשד, ואפילו מבוסס ביותר, על פלוני שגרם להם נזק, הם עושים דין לעצמם ותופסים ממנו ממון וכדומה.
הכלל הוא, שכל 'ראיה' או 'דברים ניכרים' שאינם עדות ברורה או הוכחה מוחלטת שיכולה להתקבל בבית דין, אסור לתפוס מהשני ממון מחמתה. הדוגמה שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא, באדם שישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם, הכספת פרוצה ונגנב מתוכה כסף. לכאורה הדברים ברורים שהוא הגנב. אולם למרות זאת, אסור לו לעשות דין לעצמו בענין זה, אלא עליו לתובעו בבית דין. גם להכותו כדי שיודה אסור; ולבזותו - מסתפק ה'חפץ חיים' האם מותר.

בהלכות הנלמדות היום (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים ח-ט-י) עוסק ה'חפץ חיים' באופן בו יש 'דברים ניכרים' שעל ידם נראה שהרכילות שסופרה היא אמת. מעיקר הדין, באופן זה מותר לשומע להאמין, בתנאים הבאים: אם יש בכך תועלת להבא; אם אותם 'דברים ניכרים' הם חד משמעיים ואין אפשרות לפרשם לצד זכות; אם הוא ראה אותם בעיניו ולא שמעם מפי אחרים; שיהיו דברים שנוגעים לעצם הסיפור, ולא 'דברים ניכרים קצת'; והתנאי האחרון - כל ההיתר הוא רק להאמין בלבד, אך לא לספר לאחרים, ולא להפסידו בממון או להכותו מחמת כך.
אגב כך מעורר ה'חפץ חיים' בדבר שרבים נכשלים בו - שכאשר מתעורר להם